

Θέμα

Θέμα, το, ουσ. [*<αρχ. θέμα*], το θέμα. **1.** το ζήτημα, το αντικείμενο μιας συζήτησης, μιας έρευνας ή μιας εργασίας ή το ζήτημα που δίνεται προς ανάπτυξη στις εξετάσεις: «τι θέμα κουβεντιάσετε, ρε παιδιά; || ευτυχώς, είχα διαβάσει το θέμα που έπεσε στις εξετάσεις, κι έτσι έγραψα μια χαρά». **2.** η ουσία ενός ζητήματος ή μιας υπόθεσης, ο επιδιωκόμενος σκοπός: «δε μ' ενδιαφέρει που υπολογίζατε σε μένα, το θέμα είναι πως εγώ δεν μπορώ να 'ρθω || πρέπει να βρούμε τρόπο να πείσουμε τον τάδε να χρηματοδοτήσει τη δουλειά, γιατί στο εξής αυτό είναι το θέμα». (Λαϊκό τραγούδι: **το θέμα είναι να τη βρω κι από τα δύσκολα να βγω**). (Ακολουθούν 41 φρ.)·

- *αβανταδόρικο θέμα*, θέμα, ζήτημα, υπόθεση που παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, που προξενεί το ενδιαφέρον του πολύ κόσμου. Χρησιμοποιείται ιδίως στη δημοσιογραφία και στην τηλεόραση: «ο τάδε δημοσιογράφος ασχολείται μόνο με αβανταδόρικα θέματα || τον τελευταίο καιρό όλες οι τηλεοράσεις ασχολούνται με τους σεισμούς, γιατί είναι πολύ αβανταδόρικο θέμα»·

- *αλλάζει θέμα*, οδηγεί τη συζήτηση αλλού, ιδίως όταν δεν τον συμφέρουν αυτά που λέγονται, αυτά που συζητούνται: «κάθε φορά που γίνεται λόγος για καταχρήσεις αλλάζει θέμα, γιατί κάποτε κι αυτός έβαλε χέρι στο ταμείο της επιχείρησης στην οποία δούλευε»·

- *αλλάζει το θέμα*, υπάρχει διαφορά, διαφέρει, μεταβάλλεται η γνώμη που είχα σχηματίσει για κάποιον ή για κάτι ή η στάση που είχα κρατήσει, γιατί υπάρχουν νέα δεδομένα: «τώρα που έμαθα ποιος ήταν αυτός που με κατηγορήσε αλλάζει το θέμα και σε θεωρώ πάλι φίλο μου». Συνών. *αλλάζει η υπόθεση / αλλάζει το ζήτημα / αλλάζει το πράγμα* ή *αλλάζουν τα πράγματα*·

- *(αυτό) είναι δικό μου θέμα*, είναι προσωπική μου υπόθεση, αφορά μόνον εμένα: «αν χωρίσω ή όχι με τη γυναίκα μου, είναι δικό μου θέμα». Πολλές φορές, για περισσότερη έμφαση αμέσως μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *εντελώς* ή το *καθαρά*. Συνών. *(αυτό) είναι δική μου δουλειά / (αυτό) είναι δική μου υπόθεση / (αυτό) είναι δικό μου ζήτημα / (αυτό) είναι δικό μου καπέλο / (αυτό) είναι δικό μου πρόβλημα / (αυτό) είναι δικός μου λογαριασμός*·

- *(αυτό) είναι προσωπικό μου θέμα*, βλ. φρ. *(αυτό) είναι δικό μου θέμα*·

- *βάζω θέμα*, βλ. φρ. *βάζω ζήτημα*, λ. *ζήτημα*·

- *βάζω ένα θέμα στο τραπέζι*, βλ. φρ. *βάζω ένα ζήτημα στο τραπέζι*, λ. *ζήτημα*·

- *δε γεννάται θέμα*, είναι ανάξιο λόγου, ανάξιο συζήτησης, δεν πρέπει διόλου να μας απασχολεί: «δε γεννάται θέμα για πέντε πενταροδεκάρες που έδωσα παραπάνω»·

- *δε γίνεται θέμα*, βλ. φρ. *δε γεννάται θέμα*·

- *δεν είναι θέμα*, βλ. φρ. *δε γεννάται θέμα*·

- *δεν είναι δικό μου θέμα* ή *δεν είναι θέμα μου*, **α.** αυτό για το οποίο γίνεται λόγος δεν είναι της αρμοδιότητάς μου: «μήπως ξέρεις αν φορτώθηκαν οι παραγγελίες των πελατών; -Δεν είναι δικό μου θέμα». **β.** δε με ενδιαφέρει η συγκεκριμένη υπόθεση ή περίπτωση, αδιαφορώ: «μπορείς να μου πεις πού θα βρω τόσα λεφτά μέχρι το τέλος του μηνός; -Δεν είναι δικό μου θέμα». Συνών. *δεν είναι δική μου δουλειά / δεν είναι δική μου υπόθεση / δεν είναι δικό μου ζήτημα / δεν είναι δικό μου καπέλο / δεν είναι δικό μου πρόβλημα / δεν είναι δικός μου λογαριασμός*·

- *δεν μπαίνει θέμα*, βλ. *συνηθέστ. δε γεννάται θέμα*·

- *δεν υπάρχει θέμα*, βλ. φρ. *δε γεννάται θέμα*·

- *δημιουργώ θέμα*, βλ. φρ. *δημιουργώ ζήτημα*, λ. *ζήτημα*·

- δημιουργώ θέματα, βλ. φρ. δημιουργώ ζητήματα, λ. ζήτημα·
- διαφέρει το θέμα, βλ. φρ. αλλάζει το θέμα·
- δικό σου θέμα, δε με ενδιαφέρει και ούτε μου πέφτει λόγος, γιατί αυτό για το οποίο γίνεται λόγος είναι προσωπικό σου θέμα, προσωπική σου υπόθεση: «τι να ψηφίσω στις εκλογές; -Δικό σου θέμα || σκοπεύω ν' αγοράσω αυτό τ' αυτοκίνητο, εσύ τι λες; -Δικό σου θέμα». Συνών. δική σου δουλειά / δική σου υπόθεση / δικό σου ζήτημα / δικό σου καπέλο / δικό σου πρόβλημα / δικός σου λογαριασμός· βλ. και φρ. προσωπικό σου θέμα·
- έγινε θέμα, βλ. φρ. έγινε ζήτημα, λ. ζήτημα·
- έγινε το θέμα της ημέρας, συζητείται ευρέως κάποιο γεγονός, αποτελεί προσωρινά το κέντρο του ενδιαφέροντος της κοινής γνώμης: «η αποκάλυψη από τον Τύπο για τις μίζες του τάδε υπουργού έγινε το θέμα της ημέρας»·
- είναι εκτός θέματος, **α.** δεν έχει αντιληφθεί το αντικείμενο, το θέμα της συζήτησης και λέει άλλα αντί άλλων: «σταμάτα να μιλάς, γιατί είσαι εκτός θέματος». **β.** (γενικά) δεν συντονίζεται στο κλίμα της παρέας: «μια ζωή εκτός θέματος θα είναι αυτό το παιδί και δεν μπορεί να στεριώσει σε μια παρέα». Αναφορά στο μάθημα της έκθεσης που δεν ανταποκρίνεται στο θέμα που δόθηκε, και συνεπώς βαθμολογείται με χαμηλό βαθμό·
- είναι θέμα χρόνου, βλ. φρ. είναι ζήτημα χρόνου, λ. ζήτημα·
- έκλεισε το θέμα, **α.** έκφραση με επιθετική διάθεση στην περίπτωση που δε θέλουμε να επανέλθουμε σε κάποιο θέμα ή γεγονός, επειδή έχουμε συνήθως αρνητική θέση ή άποψη: «τι θα γίνει, κύριε διευθυντά, με κείνη την αυξησούλα; -Έκλεισε το θέμα». Ταυτόχρονα παρατηρείται μια βιαστική αρνητική χειρονομία. Συνών. έκλεισε η συζήτηση. **β.** έκφραση που δηλώνει την επιτυχή ολοκλήρωση μιας προσπάθειας, μιας επιδίωξης: «την ανέλαβες τη δουλειά που μου 'λεγες; -Έκλεισε το θέμα»·
- έτσι έχει το θέμα, καταληκτική φρ. με την οποία κλείνει κάποιος της παρουσίαση μιας κατάστασης όπως αυτή διαμορφώθηκε: «να μην πιστέψετε ό,τι κι αν σας πουν, γιατί έτσι έχει το θέμα». Συνών. έτσι έχει η υπόθεση / έτσι έχει το ζήτημα / έτσι έχει το πράγμα ή έτσι έχουν τα πράγματα·
- θέλει κουβέντα το θέμα ή το θέμα θέλει κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#)·
- θέλει συζήτηση το θέμα ή το θέμα θέλει συζήτηση, βλ. λ. [συζήτηση](#)·
- θέμα Σ.Ο.Σ., (για μαθητές, σπουδαστές) αναμενόμενο ζήτημα προς ανάπτυξη στις εξετάσεις, και για το λόγο αυτό, πολύ καλά διαβασμένο από τους μαθητές: «ευτυχώς έπεσαν θέματα Σ.Ο.Σ. και οι περισσότεροι μαθητές έγραψαν καλά»·
- καλύπτω το θέμα, το αναλύω διεξοδικά, το εκθέτω αναλυτικά: «ποιος κάλυψε το θέμα των ναρκωτικών;»·
- κάνω θέμα, θέτω σε συζήτηση κάποιο ζήτημα ή κάποια υπόθεση: «δεν πιστεύω να κάνεις θέμα στο διευθυντή που άργησα το πρωί μισή ωρίτσα!»· βλ. και φρ. το κάνω θέμα·
- κλείνω το θέμα, μιλώ τελευταίος για κάποιο θέμα που έχει τεθεί προς συζήτηση και το τελειώνω, το ολοκληρώνω: «ποιος θα κλείσει το θέμα της σημερινής μας συζήτησης;». Συνών. κλείνω τη συζήτηση·
- μη γίνει θέμα, βλ. φρ. μη δημιουργείς θέμα·
- μη δημιουργείς θέμα, μην προκαλείς πρόβλημα, μην προκαλείς διένεξη, μη δίνεις συνέχεια σε κάτι δυσάρεστο: «μη δημιουργείς θέμα χωρίς σπουδαίο λόγο». Συνών. μη δημιουργείς ζήτημα / μη δημιουργείς πρόβλημα·
- μην κάνεις θέμα, βλ. φρ. μη δημιουργείς θέμα·

- πετιέμαι απ' το ένα θέμα στ' άλλο, βλ. φρ. πηδώ απ' το ένα θέμα στ' άλλο·
- πηδώ απ' το ένα θέμα στ' άλλο, συνεχώς αλλάζω αντικείμενο λόγου, δεν υπάρχει συνοχή σε αυτά που λέω: «στο τέλος μας μπερδεψε όλους, γιατί συνέχεια πηδούσε απ' το ένα θέμα στ' άλλο»·
- πάνω ένα θέμα, θίγω ένα ζήτημα, επιλέγω να ασχοληθώ με ένα ζήτημα: «κατά τη διάρκεια της συζήτησής μας έπιασε ο τάδε ένα θέμα για τα ναρκωτικά || πιάσε ένα θέμα να κουβεντιάσουμε»·
- πάνω θέμα, (για μαθητές, σπουδαστές) μαντεύω τι ζήτημα θα δοθεί προς ανάπτυξη στις εξετάσεις και το διαβάζω πάρα πολύ καλά: «δύναμε το μάθημα της Ιστορίας κι έπιασα θέμα»·
- προσωπικό σου θέμα, βλ. φρ. δικό σου θέμα·
- σηκώνει κουβέντα το θέμα ή το θέμα σηκώνει κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#)·
- σηκώνει συζήτηση το θέμα ή το θέμα σηκώνει συζήτηση, βλ. λ. [συζήτηση](#)·
- στήνει θέματα, δημιουργεί, κατασκευάζει διάφορες εκρηκτικές καταστάσεις για να γίνεται λόγος γύρω από το όνομά του, για να διαφημιστεί: «η τάδε τραγουδίστρια, κάθε τόσο στήνει θέματα στα παράθυρα της τηλεόρασης για διαφημιστικούς λόγους»·
- το κάνω ολόκληρο θέμα, δίνω σοβαρές διαστάσεις σε ένα επουσιώδες γεγονός, εκτιμώ υπερβολικά ένα γεγονός καλό ή κακό, το μεγαλοποιώ: «μια φορά του αρνήθηκα κάτι και το 'κανε ολόκληρο θέμα || του κέρασα τα ούζα που ήπαμε και το 'κανε ολόκληρο θέμα». Συνών. το κάνω ολόκληρη κουβέντα / το κάνω ολόκληρη συζήτηση / το κάνω ολόκληρο πανηγύρι· βλ. και φρ. κάνω θέμα·
- φλέγον θέμα, σπουδαίο, επίκαιρο γεγονός που απασχολεί έντονα την κοινή γνώμη: «το φλέγον θέμα των τελευταίων ημερών είναι η αναγγελία των πρόωρων εκλογών»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας